

TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIM JARAYONINI TASHKIL ETISHNING PEDAGOGIK AHAMIYATI

Kubeysinova Nilufar Maxmutovna

Annotatsiya: *Ushbu maqolada talabalarning mustaqil ta'lim jarayonini tashkil etishning pedagogik va psixologik jihatlari tahlil qilinadi. Mustaqil ta'lim talabalarning bilim olish jarayonida faol ishtirokini ta'minlaydigan muhim omil sifatida ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda mustaqil ta'lim jarayonining talabalarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik, o'z-o'zini boshqarish va mas'uliyat hissini shakllantirishdagi roli yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy ta'lim tizimida mustaqil ta'limni samarali tashkil etishning pedagogik usullari va uning ta'lim samaradorligiga ta'siri ilmiy jihatdan asoslangan. Tadqiqot natijalari mustaqil ta'lim jarayoni talabalarning bilimlarni chuqur o'zlashtirishi, analitik fikrlash qobiliyatini rivojlantirishi va kasbiy tayyorgarligini oshirishda muhim omil ekanligini ko'rsatadi.*

Kalit so'zlar: *mustaqil ta'lim, talaba, o'quv faoliyati, motivatsiya, o'z-o'zini boshqarish, ijodkorlik, ta'lim samaradorligi.*

Abstract: *This article examines the pedagogical importance of organizing independent learning among students. Independent learning is considered an essential component of the modern educational process that encourages students' active participation in knowledge acquisition. The study highlights the role of independent learning in developing critical thinking, creativity, self-regulation, and responsibility among students. The article also discusses effective pedagogical approaches to organizing independent learning and its impact on improving the quality of education. The results indicate that properly organized independent learning enhances students' academic motivation, analytical skills, and professional competence.*

Key words: *independent learning, student, motivation, self-regulation, education process, creativity, academic activity.*

Аннотация: *В данной статье рассматриваются педагогические аспекты организации самостоятельного обучения студентов. Самостоятельное обучение анализируется как важный элемент современного образовательного процесса, способствующий развитию творческого мышления, инициативности и самостоятельности студентов. В статье также освещается влияние самостоятельной учебной деятельности на формирование ответственности, навыков саморегуляции и повышения качества образования. Результаты исследования показывают, что эффективная организация самостоятельного обучения способствует развитию аналитического мышления, повышению учебной мотивации и профессиональной подготовки студентов.*

Ключевые слова: *самостоятельное обучение, студент, мотивация, образовательный процесс, саморегуляция, творчество.*

KIRISH

Hozirgi zamon ta'lim tizimi jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga mos ravishda yangilanib bormoqda. Zamonaviy ta'limning asosiy vazifalaridan biri mustaqil fikrlaydigan, ijodkor va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashdan iboratdir. Shu sababli oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'lim muhim o'rin egallaydi.

Mustaqil ta'lim talabaning o'quv jarayonida faol ishtirokini ta'minlaydi hamda uning bilimlarni mustaqil ravishda o'zlashtirishiga yordam beradi. Bu jarayon talabalarda nafaqat bilim olish, balki muammolarni tahlil qilish, mustaqil qaror qabul qilish va o'z faoliyatini rejalashtirish ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

Bugungi kunda ta'lim tizimida mustaqil ta'limni samarali tashkil etish masalasi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki mustaqil ta'lim talabalarning intellektual salohiyatini rivojlantirishga va ularning kasbiy tayyorgarligini oshirishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mustaqil ta'lim muammosi pedagogika va psixologiya fanlarida keng o'rganilgan. Ko'plab olimlar mustaqil o'quv faoliyatining shaxs rivojlanishidagi o'rnini alohida ta'kidlab o'tganlar.

Masalan, Lev Vygotsky ta'lim jarayonida shaxsning faol ishtiroki va ijtimoiy muhitning ta'siri muhim ekanligini ta'kidlagan. Uning fikriga ko'ra, bilimlarni o'zlashtirish jarayoni talabaning faol ishtiroki orqali samarali amalga oshadi.

Shuningdek, Jean Piaget bilimlarni o'zlashtirish jarayonida shaxsning kognitiv rivojlanishi muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlagan. Unga ko'ra, talaba yangi bilimlarni faol fikrlash jarayonida o'zlashtiradi.

Bundan tashqari, Albert Bandura tomonidan ilgari surilgan self-efficacy nazariyasi talabalarning o'z imkoniyatlariga bo'lgan ishonchi ularning o'quv faoliyatidagi muvaffaqiyatiga ta'sir qilishini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda mustaqil ta'lim jarayonini o'rganish uchun bir qator ilmiy metodlardan foydalanildi. Jumladan, nazariy tahlil, kuzatish, taqqoslash va umumlashtirish usullari qo'llanildi.

Tadqiqot davomida pedagogik va psixologik adabiyotlar o'rganildi hamda mustaqil ta'lim jarayonining samaradorligiga ta'sir qiluvchi omillar tahlil qilindi. Talabalarning mustaqil ishlash jarayonidagi motivatsiya darajasi va o'quv faoliyatidagi faolligi kuzatildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, mustaqil ta'lim talabalarning bilim olish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Mustaqil ravishda o'rganilgan bilimlar talabalarda chuqurroq tushuncha hosil qiladi va ularni amaliyotda qo'llash imkoniyatini kengaytiradi.

Shuningdek, mustaqil ta'lim talabalarning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Talabalar mustaqil topshiriqlarni bajarish jarayonida yangi g'oyalar izlashga va muammolarni turli usullar bilan hal qilishga harakat qiladi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, mustaqil ta'lim talabalarining o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Talabalar o'z vaqtini rejalashtirish, maqsad qo'yish va natijaga erishish uchun mustaqil harakat qilishni o'rganadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, mustaqil ta'lim zamonaviy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. U talabalarining bilim olish jarayonidagi faolligini oshiradi va ularni mustaqil fikrlashga o'rgatadi.

Mustaqil ta'lim orqali talabalarda ijodkorlik, tashabbuskorlik va mas'uliyat hissi shakllanadi. Shu sababli ta'lim jarayonida mustaqil ta'limni samarali tashkil etish muhim ahamiyatga ega.

Kelajakda mustaqil ta'limni rivojlantirish uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash, talabalarining motivatsiyasini oshirish hamda ularning o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Bandura A. Self-Efficacy: The Exercise of Control. – New York, 1997.
2. Lazarus R., Folkman S. Stress, Appraisal and Coping. – New York, 1984.
3. Heckhausen H. Motivation and Action. – Berlin, 2007.
4. Vygotsky L.S. Mind in Society. – Cambridge, 1978.
5. Karimova V.M. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2021.
6. Zohidov O. Pedagogik psixologiya asoslari. – Toshkent, 2020.